

ÖZET

İki Uçlu Olgular ve Çocuklarında Bağlanma Biçimi'nin

Mizaç ve Klinik Özellikler ile İlişkisi: Kontrollü bir çalışma

Amaç: Bu çalışmanın amacı birincil olarak iki uçlu olgularda ve çocuklarında bağlanma biçimlerini araştırmaktır. İkinci ve üçüncü olarak bağlanma biçimi ile mizaç arasında ve bağlanma biçimi ile hastalığın klinik değişkenleri ve kişilik bozuklukları arasında bir ilişki olup olmadığını incelemektir. Başka bir deyişle güvenli ve güvensiz bağlanma biçimi arasında mizaç ve iki uçlu bozukluğun klinik özellikleri yönünden benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koymaktır.

Yöntem: Bu çalışmaya 44 iki uçlu bozukluk tanılı hasta ve 35 iki uçlu bozukluk tanılı olguların sağlıklı 16 yaşın üzerinde olan çocukları dahil edilmiştir. Hastalar ve çocukları ile aynı çevrede, yaş ve cinsiyet yönünden benzer 84 sağlıklı kontrol olgusu çalışmaya alınmıştır. Psikiyatri polikliniğinde izlenen hastalarda 16 yaşın üzerinde olmak ve iyilik döneminde (ötimi) olmak şartları aranmıştır. Tanı görüşmesi SCID I ve SCID II ile yapılmış, hasta bilgileri SCIP-TURK kullanılarak doldurulmuştur. Mizaç değerlendirilmesi TEMPS A mizaç ölçeği bağlanma değerlendirilmesi EBBÖ ölçeği kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular ve sonuçlar: İki uçlu olgularda güvensiz bağlanmanın sağlıklı bireylerde olduğundan daha sık olduğu bulunmuştur. İki uçlu olguların çocuklarında da güvensiz bağlanmanın hasta ebeveynlerindeki ile benzer, sağlıklı kontrollerdekinden daha sık olduğu bulunmuştur. İki uçlu olguların kaçınan ve kaygılı/ikircikli bağlanma puanlarının sağlıklı kontrollerden yüksek, çocuklarının kaygılı/ikircikli bağlanma puanlarının hasta ebeveynlerinkinden de yüksek olduğu bulunmuştur.

İki uçlu olgularda, kaçınan bağlanma puanları ile depresif, siklotimik, sinirli ve endişeli mizaç puanları arasında düz, hipertimik mizaç puanları arasında ise ters yönde bir ilişki saptanmıştır. İki uçlu olguların çocuklarında ise kaygılı/ikircikli bağlanma puanları ile siklotimik ve sinirli mizaç puanları arasında düz, hipertimik mizaç puanları arasında ise yine ters yönde bir ilişki saptanmıştır. İki uçlu olgularda depresif mizaç, çocuklarında ise sinirli mizaç güvensiz bağlanmayı yordamaktadır. Sağlıklı bireylerde güvensiz bağlanan bireylerin siklotimik mizaç puanları daha yüksek olduğu saptanmıştır.

İki uçlu olguların çocukları arasında güvensiz bağlananların ebeveynlerinde premenstrüel sendrom, postpartum başlangıç, atipik depresyon alt tipi, psikotik bulgu, özkiyım, hastaneye yatış, hızlı döngülülük, DMİ şeklindeki gidiş örüntüsü ve ani başlangıç ve bitişler, düşük akademik işlevsellik ve sınır kişilik bozukluğu güvenli bağlananların ebeveynlerinkinden daha sık, depresif dönemlerin sayısı daha yüksek bulunmuştur. İki uçlu

olguların çocuklarında, iki uçlu ebeveynin kaçınan ve kaygılı/ikircikli bağlanma biçimi güvensiz bağlanma olasılığını 10.2 (3.6-28.7) ve 7.5 (1.2-47.5) oranında arttırmaktadır. Diğer yordayıcı değişkenler depresif epizod sayısı, sinirli mizaç, sosyal işlevsellik ve DMİ gidiş örüntüsüdür.

Tartışma: Güvensiz bağlanma biçiminin ve duygudurum bozukluğunun birbirlerini karşılıklı ve çift yönlü olarak olumsuz etkiledikleri yorumu yapılmıştır.

Sağlıklı bireylerde güvensiz bağlananların siklotimik mizaç puanların daha yüksek olduğu görülmüştür. Kişinin duygudurum mizacındaki salınımlar güvenli bağlanmayı tehdit eder mi sorusu akla gelmektedir

İki uçlu olgularda depresif mizacın, çocuklarında ise sinirli mizacın güvensiz bağlanmayı yordadığı saptanmıştır. Hipertimik mizaç güvensiz bağlanma için bir direnç sunuyor mu varsayımı düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İki uçlu bozukluk, bağlanma, mizaç